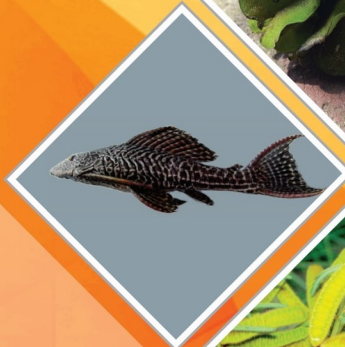

ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูง ของประเทศไทย และเส้นทางการแพร่ระบาด

สารบัญ

บทนำ	2
นิยามศัพท์	4
กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้อง	5
แนวทางการดำเนินงาน	9
เกณฑ์การจำแนกระบุและจัดลำดับความสำคัญ	10
ผลการคัดเลือกชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูงของประเทศไทย	12
ชนิดพันธุ์สัตว์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูงและเส้นทางการแพร่ระบาด 12 ชนิด	13
ชนิดพันธุ์พืชต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูงและเส้นทางการแพร่ระบาด 11 ชนิด	24
พื้นที่การแพร่ระบาดของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูงของ ประเทศไทย	34
แนวทางการควบคุมหรือกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูง ของประเทศไทย	38
ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ต้องจับตามองเป็นพิเศษ และควรมีการศึกษาเพิ่ม ในภายหลัง	39
บทสรุป	40
เอกสารอ้างอิง	41
ภาคผนวก	43
หนังสือกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่วนที่ ที่ ทส 1003.4/127 ลงวันที่ 17 มกราคม 2561 เรื่อง ขอบทวนมติ คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2552 เพื่อปรับปรุงมาตรการป้องกัน ควบคุม และกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่น	44
หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ส่วนที่ ลงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2561 เรื่อง ขอบทวนมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2552 เพื่อปรับปรุงมาตรการป้องกัน ควบคุม และกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่น	48

บทนำ

การเคลื่อนย้ายชนิดพันธุ์ต่างถิ่นทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ การรุกรานและการแพร่ระบาดของชนิดพันธุ์ต่างถิ่น ถือว่าเป็นปัญหาสำคัญอย่างยิ่ง ที่ผ่านมามีภายใต้มาตรา 8 (h) ของอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (Convention on Biological Diversity: CBD) ให้ภาคีจกต้องดำเนินการให้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้และเท่าที่เหมาะสม เพื่อป้องกันการนำเข้าชนิดพันธุ์ต่างถิ่น ควบคุมหรือกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่นซึ่งคุกคามระบบนิเวศ ถิ่นที่อยู่อาศัย หรือชนิดพันธุ์อื่น ทั้งนี้ประเทศไทยได้ขับเคลื่อนการดำเนินการเพื่อให้เกิดการป้องกัน ควบคุม กำจัด เพื่าระวัง และติดตามชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานที่แพร่ระบาดแล้วและยังไม่ได้เข้ามาในประเทศอย่างเป็นระบบ รวมถึงได้จัดทำทะเบียนชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ควรป้องกัน ควบคุม และกำจัดของประเทศไทย ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 เมษายน 2552 และจากข้อตัดสินใจการประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ สมัยที่ 10 ณ เมืองนาโงยา ประเทศญี่ปุ่น เมื่อปี พ.ศ. 2553 ได้รับรองแผนกลยุทธ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ค.ศ. 2011-2020 และเป้าหมายไอจิ ซึ่งเป้าหมายไอจิที่ 9 กำหนดว่า “ภายในปี ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563) ภาคีต้องจำแนกระบุ และจัดลำดับความสำคัญของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน และเส้นทางแพร่ระบาด ควบคุมหรือกำจัดชนิดพันธุ์ที่มีลำดับความสำคัญสูง และดำเนินมาตรการเพื่อจัดการเส้นทางแพร่ระบาดเพื่อป้องกันการนำเข้าและการตั้งถิ่นฐานรุกราน”

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ได้จัดทำโครงการพัฒนาเครื่องมือ กลไก การจัดการความหลากหลายทางชีวภาพและอนุวัติอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งมีกิจกรรมการจัดลำดับความสำคัญของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นในประเทศไทย และเส้นทางการแพร่ระบาด รวมถึงแนวทางการควบคุมหรือกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูงของประเทศไทยทั้งนี้กิจกรรมดังกล่าวได้ผ่านการประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญนักวิชาการ นักวิจัย องค์กรอิสระ สถาบันการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 ครั้ง จากนั้น สผ. จึงได้นำเสนอรายชื่อชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูงของประเทศไทย เส้นทางการแพร่ระบาดและแนวทางการควบคุมหรือกำจัด พร้อมกันกับการขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 เมษายน 2552 เพื่อปรับปรุงมาตรการป้องกัน ควบคุม และกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่น

บทนำ

และทะเบียนชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ควรป้องกัน ควบคุม และกำจัดของประเทศไทย โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561 ที่ผ่านมา เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้พิจารณาดำเนินงานเกี่ยวกับชนิดพันธุ์ต่างถิ่น ที่มีลำดับความสำคัญสูงให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

นิยามศัพท์

ชนิดพันธุ์ต่างถิ่น

หมายถึง ชนิดพันธุ์สิ่งมีชีวิต ที่ไม่เคยปรากฏในถิ่นชีวภูมิศาสตร์หนึ่งมาก่อน แต่ถูกนำเข้ามาจากถิ่นอื่นซึ่งอาจจะสามารถดำรงชีวิตอยู่และสืบพันธุ์ได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของปัจจัยแวดล้อมและการปรับตัวของชนิดนั้น ๆ ซึ่งอาจจะแบ่งได้เป็นชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ไม่รุกราน และชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2552)

ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน

หมายถึง ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่เข้ามาแล้วสามารถตั้งถิ่นฐานและมีการแพร่ระบาดได้ในธรรมชาติ เป็นชนิดพันธุ์เด่นในสิ่งแวดล้อมใหม่ (Dominant species) และเป็นชนิดพันธุ์ที่อาจทำให้ชนิดพันธุ์ท้องถิ่นหรือชนิดพันธุ์พื้นเมืองสูญพันธุ์ รวมไปถึงส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพและก่อให้เกิดความสูญเสียทางสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสุขอนามัย (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2552)

ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูง

ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูง หมายถึง ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานที่มีลำดับความสำคัญตามเกณฑ์การจัดลำดับความสำคัญของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูง ที่ต้องมีการจัดการอย่างเร่งด่วน

กฎหมาย และนโยบายที่เกี่ยวข้อง

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1. พระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2535(ฉบับที่ 2)

มาตรา 14 ห้ามมิให้ผู้ใดรวบรวม ขยาย นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่าน ซึ่งเมล็ดพันธุ์ควบคุมเพื่อการค้า เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และต้องเก็บเมล็ดพันธุ์ควบคุมไว้ในสถานที่เก็บเมล็ดพันธุ์ ควบคุมตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาต

2. พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2551 (ฉบับที่ 3)

มาตรา 6 ต้องกำหนดชื่อพืช ศัตรูพืช หรือพาหะเป็นสิ่งต้องห้ามหรือ สิ่งกักตามพระราชบัญญัติ

มาตรา 8 บุคคลใดนำเข้าหรือนำผ่านซึ่งสิ่งต้องห้ามต้องได้รับอนุญาต จากอธิบดี และต้องปฏิบัติตามดังต่อไปนี้

(1) การนำเข้าหรือนำผ่านเพื่อการทดลองหรือวิจัย ต้องมีใบรับรอง สุขอนามัยพืชกำกับมาด้วย หรือในกรณีการนำเข้าหรือนำผ่านสิ่งต้องห้าม ซึ่งเป็นศัตรูพืชหรือพาหะที่ไม่ใช่พืชต้องมีหนังสือรับรองสิ่งต้องห้าม ของหน่วยงานผู้มีความชำนาญของประเทศที่ส่งออกซึ่งสิ่งต้องห้ามนั้นกำกับมาด้วย

(2) การนำเข้าหรือนำผ่านเพื่อการค้า หรือเพื่อกิจการอื่นตามที่อธิบดี ประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ จะต้องมิใบรับรอง สุขอนามัยพืชกำกับมาด้วย และต้องผ่านการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืช และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด โดยคำแนะนำของคณะกรรมการโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา 9 ห้ามมิให้ผู้ใดนำเข้าหรือส่งออกซึ่งเชื้อพันธุ์พืชบางชนิด เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี และในการนำเข้าจะต้องมิใบรับรอง สุขอนามัยพืชกำกับ

กฎหมาย และนโยบายที่เกี่ยวข้อง

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

3. พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และพระราชกำหนดการประมง (ฉบับแก้ไข)

มาตรา 65 เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองพันธุ์สัตว์น้ำที่หายาก หรือป้องกันอันตรายมิให้เกิดแก่สัตว์น้ำและระบบนิเวศ รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดห้ามการนำเข้า ส่งออก นำผ่าน เพาะเลี้ยง หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์น้ำบางชนิดได้ และห้ามมิให้ผู้ใดนำเข้า ส่งออก นำผ่าน เพาะเลี้ยง หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์น้ำตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

4. พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2557

มาตรา 4 ให้ยกเลิกความในมาตรา 23 มาตรา 24 และมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

มาตรา 23 ภายใต้บังคับมาตรา 24 ห้ามมิให้ผู้ใดนำเข้าหรือส่งออกซึ่งสัตว์ป่า ซากของสัตว์ป่าหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าชนิดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด หรือนำผ่านซึ่งสัตว์ป่าสงวนสัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าสงวน ซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าดังกล่าว เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี

5. พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558

มาตรา 31 เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและควบคุมโรคระบาด ผู้ใดนำเข้า ส่งออก หรือนำผ่าน ราชอาณาจักรซึ่งสัตว์หรือซากสัตว์ ต้องได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี หรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายทุกครั้งที่นำเข้า ส่งออกหรือนำผ่านราชอาณาจักร การขออนุญาต การออกใบอนุญาต และวิธีการนำเข้า ส่งออก หรือนำผ่าน ราชอาณาจักร ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

กฎหมาย และนโยบายที่เกี่ยวข้อง

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

6. พระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2558

มาตรา 32 การดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ผู้ดำเนินการต้องแจ้งต่อเลขาธิการ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา รวมทั้งการขาย เสนอขาย หรือมีไว้เพื่อขาย และการนำเข้า ส่งออก หรือนำผ่าน

7. พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557

มาตรา ๒๓ ห้ามมิให้เจ้าของสัตว์ปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ให้สัตว์พ้นจากการดูแลของตนโดยไม่มีเหตุอันสมควรการกระทำตามวรรคหนึ่ง ไม่รวมถึงการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองให้แก่ผู้ซึ่งประสงค์จะนำสัตว์ไปดูแลแทน

8. พระราชบัญญัติเชื้อโรคและพิษจากสัตว์ พ.ศ. 2558

มาตรา 22 ผู้ใดประสงค์จะผลิต นำเข้า ส่งออก ขาย นำผ่าน หรือมีไว้ครอบครองเชื้อโรคกลุ่มที่ 3 ตามมาตรา 18 (3) หรือพิษจากสัตว์ กลุ่มที่ 2 ตามมาตรา 19 (2) ต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตจากอธิบดี และเมื่ออธิบดีออกใบอนุญาตให้แล้วจึงผลิต นำเข้า ส่งออก ขาย นำผ่าน หรือมีในครอบครองเชื้อโรคหรือพิษจากสัตว์นั้นได้ ฯลฯ

กฎหมาย และนโยบายที่เกี่ยวข้อง

นโยบายที่เกี่ยวข้อง

1. แผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. 2558 – 2564

ยุทธศาสตร์ที่ 2 อนุรักษ์ และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ มาตรการที่ 3 ลดภัยคุกคามต่อความหลากหลายทางชีวภาพและถิ่นที่อยู่อาศัย แนวทาง 3.7 ผลักดันให้มีการดำเนินการตามมาตรการป้องกันควบคุม และกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2552 โดยมี

ระยะเร่งด่วน (ภายในปี พ.ศ. 2559) มีการจำแนกระบุและจัดทำทะเบียนของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานในระบบนิเวศต่างๆ และเส้นทางการแพร่ระบาดที่สำคัญ

ระยะยาว (ภายในปี พ.ศ. 2563) มีมาตรการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูงและเส้นทางการแพร่ระบาดที่สำคัญ

2. มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561 เรื่อง มาตรการป้องกัน ควบคุม และกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่น

ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำมาตรการดังกล่าวซึ่งประกอบด้วย 5 มาตรการหลัก 22 แนวทางปฏิบัติที่สอดคล้องกับทะเบียนชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ควรป้องกันควบคุม และกำจัดของประเทศไทย ซึ่งทะเบียนดังกล่าวได้จัดลำดับความสำคัญของชนิดพันธุ์ต่างถิ่น ออกเป็น 4 รายการตามศักยภาพการรุกรานและการแพร่ระบาด รวมถึงชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีการส่งเสริมให้ใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ แต่ต้องมีมาตรการป้องกันเฉพาะที่รัดกุม เพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบ ดำเนินการตามกฎหมายที่มีอยู่ และให้จัดงบประมาณประจำปีให้ครอบคลุมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องภายใต้มาตรการต่าง ๆ

แนวทางการดำเนินงาน

การรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากแบบสอบถาม/ผู้ประกอบการ/ผู้นำเข้า/กลุ่มผู้บริโภค/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ พร้อมวิเคราะห์ข้อมูล และจัดทำเกณฑ์เพื่อระบุชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน

จัดประชุมระดมความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญจำนวน 1 ครั้ง
ผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 54 คน/ครั้ง

แผนการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูง พร้อมระบุเกณฑ์การจำแนก/
จัดลำดับความสำคัญ/เส้นทางการแพร่ระบาด/แนวทางการควบคุมหรือกำจัดชนิดพันธุ์
ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูง

จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อ แผนการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่น
ที่มีลำดับความสำคัญสูง จำนวน 1 ครั้ง ผู้เข้าร่วมประชุม 155 คน/ครั้ง

สรุปผลการประชุมและปรับปรุงข้อมูลต่างๆ เพื่อจัดทำเป็นแผนการจัดการ
ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูงของประเทศ

นำเสนอชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูงของ
ประเทศและเส้นทางการแพร่ระบาดและแนวทางการ
ควบคุมหรือกำจัดพร้อมกับการปรับปรุงมาตรการและ
ทะเบียนชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ควรป้องกันควบคุม และ
กำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่นต่อคณะรัฐมนตรี

มติคณะรัฐมนตรีเห็นชอบ
เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561

เอกสารวิชาการ “แผนการจัดการชนิดพันธุ์
ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูงของประเทศ
ไทย” (ประกอบการดำเนินการจัดการชนิด
พันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูง)

- มาตรการป้องกัน ควบคุม และกำจัด
ชนิดพันธุ์ต่างถิ่น
- ทะเบียนชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ควรป้องกัน
ควบคุม และกำจัดของประเทศไทย
- แนวทางการควบคุมหรือกำจัดชนิดพันธุ์
ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูง

รูปที่ 1 แนวทางการขั้นตอนการศึกษาเพื่อเสนอแนะแผนการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่น
ที่มีลำดับความสำคัญสูงของประเทศไทย

ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูงของประเทศไทย และเส้นทางการแพร่ระบาด

เกณฑ์การจำแนกระบุและจัดลำดับ ความสำคัญ

การจัดทำเกณฑ์เพื่อจำแนก ระบุ และจัดลำดับความสำคัญของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน พิจารณาจากการรวบรวมข้อมูลทางชีววิทยา และข้อมูลการแพร่ระบาดในระบบนิเวศ จัดทำเป็นข้อมูลเบื้องต้น โดยมีผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้กำหนดหลักเกณฑ์และระดับการให้คะแนนเพื่อใช้เป็นมาตรฐานในการจำแนก รวมถึงระบุช่วงคะแนนตามการจัดลำดับความสำคัญ โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ตารางที่ 1 เกณฑ์และระดับการให้คะแนน เพื่อจำแนกชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูง

ลำดับ	เกณฑ์
1*	ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม
2*	ความสามารถในการแพร่ระบาดของชนิดพันธุ์
3*	ความสามารถในการแข่งขันกับชนิดพันธุ์พื้นเมือง
4*	ความรุนแรงของการก่อผลกระทบในทางลบต่อระบบนิเวศเดิม
5*	การแพร่ระบาดแผ่ปกคลุมพื้นที่และระบบนิเวศ
6*	ระดับความยากในการจัดการ
7**	คุณค่าการใช้ประโยชน์จากชนิดพันธุ์ต่างถิ่น

หมายเหตุ: * หมายถึง ผลกระทบในทางลบ แบ่งเป็นระดับคะแนน 4 ระดับ ได้แก่ -3 ถึง 0

** หมายถึง ผลในทางบวก แบ่งเป็นระดับคะแนน 4 ระดับ ได้แก่ 0 ถึง +3

ตารางที่ 2 ช่วงคะแนนตามการจัดลำดับความสำคัญของชนิดพันธุ์ต่างถิ่น

ลำดับความสำคัญ	ช่วงคะแนน
ลำดับความสำคัญที่ 1*	ช่วงคะแนน -16 ถึง -18
ลำดับความสำคัญที่ 2**	ช่วงคะแนน -11 ถึง -15
ลำดับความสำคัญที่ 3***	ช่วงคะแนน 0 ถึง -10
ลำดับความสำคัญที่ 4****	ช่วงคะแนน +1 ถึง +3

หมายเหตุ : *	หมายถึง	ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานแล้วและมีลำดับความสำคัญสูง ได้ส่งผลกระทบต่อชนิดพันธุ์พื้นเมืองและระบบนิเวศในประเทศไทยอย่างรุนแรงแล้วต้องใช้แนวทางการควบคุม หรือกำจัดอย่างเร่งด่วน
**	หมายถึง	ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่เริ่มพบมีแนวโน้มการรุกรานและมีลำดับความสำคัญปานกลาง ได้ส่งผลกระทบต่อชนิดพันธุ์พื้นเมืองและระบบนิเวศในประเทศไทยระดับที่สังเกตได้แล้ว และควรใช้แนวทางการควบคุมหรือกำจัดทันที
***	หมายถึง	ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ยังไม่รุกรานและมีลำดับความสำคัญต่ำถึงต่ำมาก ยังไม่พบว่าส่งผลกระทบทางลบต่อชนิดพันธุ์พื้นเมืองและระบบนิเวศในประเทศไทยชัดเจน แต่ต้องคอยเฝ้าระวังติดตามการรุกรานที่อาจเกิดขึ้นอย่างใกล้ชิด
****	หมายถึง	ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นไม่รุกรานและไม่พบว่าส่งผลกระทบทางลบต่อชนิดพันธุ์พื้นเมืองและต่อระบบนิเวศในประเทศไทยและส่งผลกระทบด้านบวก มีคุณค่าทางด้านเศรษฐกิจ

ผลการคัดเลือกชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับ ความสำคัญสูงของประเทศไทย

ผลการคัดเลือกชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูงของประเทศไทย ตามเกณฑ์การจำแนกระบุและจัดลำดับความสำคัญ พบว่าสามารถคัดเลือก ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นได้ทั้งสิ้นจำนวน 23 ชนิด แบ่งเป็นชนิดพันธุ์สัตว์ต่างถิ่น จำนวน 12 ชนิด และชนิดพันธุ์พืชต่างถิ่น จำนวน 11 ชนิด โดยมีรายละเอียดแสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 รายชื่อชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูงของประเทศไทย และระดับคะแนนจากเกณฑ์

รายชื่อชนิดพันธุ์	1/	2/	3/	4/	5/	6/	7/	รวม
กลุ่มสัตว์								
ไส้เดือนฝอยรากปม (<i>Meloidogyne</i> sp.)	-3	-3	-3	-3	-3	-3	0	-18
หนูท่อ (<i>Rattus norvegicus</i>)	-3	-3	-3	-3	-3	-3	0	-18
หอยทากยักษ์แอฟริกา (<i>Achatina fulica</i>)	-3	-3	-3	-3	-3	-3	0	-18
หอยเชอร์รี่ (<i>Pomacea canaliculata</i>)	-3	-3	-3	-3	-3	-3	1	-17
หอยเชอร์รี่ยักษ์ (<i>Pomacea gigas</i>)	-3	-3	-3	-3	-3	-3	1	-17
ปลาซีกเกอร์ (<i>Hypostomus plecostomus</i>)	-3	-3	-3	-3	-3	-3	1	-17
ปลาซีกเกอร์ (<i>Liposarcus pardalis</i>)	-3	-3	-3	-3	-3	-3	1	-17
ปลาซีกเกอร์ (<i>Pterygoplichthys</i> sp.)	-3	-3	-3	-3	-3	-3	1	-17
ปลาหมอมาฮัน (<i>Cichlasoma urophthalmus</i>)	-3	-3	-3	-3	-3	-3	1	-17
ปลาหมอควงดำ (<i>Sarotherodon melanotheron</i>)	-3	-3	-3	-3	-3	-3	1	-17
เต่าแก้มแดง (<i>Trachemys scripta elegans</i>)	-3	-3	-3	-3	-3	-3	1	-17
แมลงมุมแม่หมายสีน้ำตาล (<i>Latrodectus geometricus</i>)	-3	-3	-3	-3	-3	-3	0	-18
กลุ่มพืช								
ไมยราบยักษ์ (<i>Mimosa pigra</i>)	-3	-3	-3	-3	-3	-3	0	-18
หญ้าจรจบบดเล็ก (<i>Pennisetum polystachion</i>)	-3	-3	-3	-3	-3	-3	0	-18
หญ้าจรจบบดใหญ่ (<i>Pennisetum pedicellatum</i>)	-3	-3	-3	-3	-3	-3	0	-18
หญ้าจรจบบดเหลือง (<i>Pennisetum setosum</i>)	-3	-3	-3	-3	-3	-3	0	-18
ผักตบชวา (<i>Eichhornia crassipes</i>)	-3	-3	-3	-3	-3	-3	1	-17
สาบหมา (<i>Ageratina adenophora</i>)	-3	-3	-2	-3	-3	-3	0	-17
ซีโกยาน (<i>Mikania micrantha</i>)	-3	-3	-3	-2	-3	-3	0	-17
กระถินหางกระรอก (<i>Prosopis juliflora</i>)	-3	-3	-3	-2	-3	-3	0	-17
ธูปฤาษี (<i>Typha latifolia</i>)	-3	-3	-3	-3	-3	-3	2	-16
กกช้าง (<i>Typha angustifolia</i>)	-3	-3	-3	-3	-3	-3	2	-16
จอกหูหนูยักษ์ (<i>Salvinia molesta</i>)	-3	-3	-2	-2	-2	-3	0	-15

ชนิดพันธุ์สัตว์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูง
และเส้นทางการแพร่ระบาด จำนวน 12 ชนิด

1

ชื่อไทย / ชื่อวิทยาศาสตร์ : ไส้เดือนฝอยรากปม (*Meloidogyne* sp.)
ลำดับความสำคัญที่ 1 ระดับคะแนน -18 คะแนน

2

ชื่อไทย / ชื่อวิทยาศาสตร์ : หนูท่อ หรือหนูนอร์เวย์ (*Rattus norvegicus*)
ลำดับความสำคัญที่ 1 ระดับคะแนน -18 คะแนน

3

ชื่อไทย / ชื่อวิทยาศาสตร์ : หอยทากยักษ์แอฟริกา (*Achatina fulica*)
ลำดับความสำคัญที่ 1 ระดับคะแนน -18 คะแนน

4

ชื่อไทย / ชื่อวิทยาศาสตร์ : หอยเชอรี่ (*Pomacea canaliculata*)
ลำดับความสำคัญที่ 1 ระดับคะแนน -17 คะแนน

ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูงของประเทศไทย และเส้นทางการแพร่ระบาด

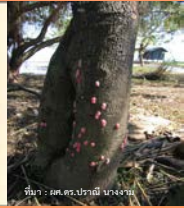
ที่มา : www.jaxshells.org

ที่มา : www.jaxshells.org

ที่มา : www.jaxshells.org

ที่มา : ผศ.ดร.ปรางค์ นาคจักษ์

5

ชื่อไทย / ชื่อวิทยาศาสตร์ : หอยเชอรี่ยักษ์ (*Pomacea gigas*)

ลำดับความสำคัญที่ 1 ระดับคะแนน -17 คะแนน

ที่มา : ดร.ชาวลิต วิทยานนท์

ที่มา : www.fishbase.org

ที่มา : www.fishbase.org

6

ชื่อไทย / ชื่อวิทยาศาสตร์ : ปลากดเกราะ หรือปลาซึกเกอร์

(*Hypostomus plecostomus*)

ลำดับความสำคัญที่ 1 ระดับคะแนน -17 คะแนน

ที่มา : ดร.ชาวลิต วิทยานนท์

ที่มา : www.fishbase.se

7

ชื่อไทย / ชื่อวิทยาศาสตร์ : ปลากดเกราะ หรือปลาซึกเกอร์

(*Liposarcus pardalis*)

ลำดับความสำคัญที่ 1 ระดับคะแนน -17 คะแนน

ที่มา : ดร.ชาวลิต วิทยานนท์

ที่มา : www.danjohnson.net

8

ชื่อไทย / ชื่อวิทยาศาสตร์ : ปลากดเกราะ หรือปลาซึกเกอร์

(*Pterygoplichthys* sp.)

ลำดับความสำคัญที่ 1 ระดับคะแนน -17 คะแนน

ที่มา : ดร.ชวลิต วิทยานนท์

ที่มา : floridamuseum.ufl.edu

ที่มา : www.zfish.net

9

ชื่อไทย / ชื่อวิทยาศาสตร์ : ปลาหมอมายัน (*Cichlasoma urophthalmus*)
ลำดับความสำคัญที่ 1 ระดับคะแนน -17 คะแนน

ที่มา : ดร.ชวลิต วิทยานนท์

ที่มา : ดร.ชวลิต วิทยานนท์

10

ชื่อไทย / ชื่อวิทยาศาสตร์ : ปลาหมอคางดำ (*Sarotherodon melanotheron*)
ลำดับความสำคัญที่ 1 ระดับคะแนน -17 คะแนน

ที่มา : ดร.ชวลิต วิทยานนท์

ที่มา : www.vetau.ac.th

ที่มา : www.wikipedia.org

11

ชื่อไทย / ชื่อวิทยาศาสตร์ : เต่าแก้มแดง หรือเต่าญี่ปุ่น
(*Trachemys scripta elegans*)
ลำดับความสำคัญที่ 1 ระดับคะแนน -17 คะแนน

ที่มา : www.siamensis.org

ที่มา : wikipedia.org

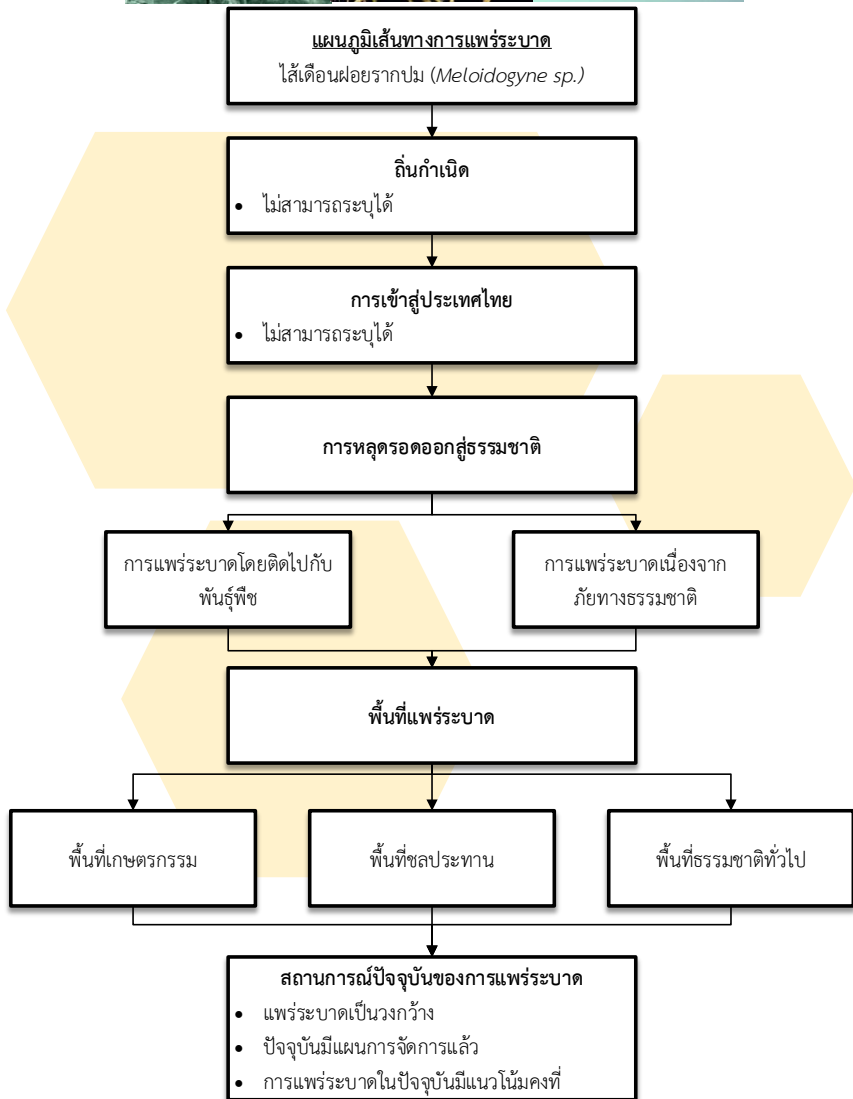

ที่มา : wikipedia.org

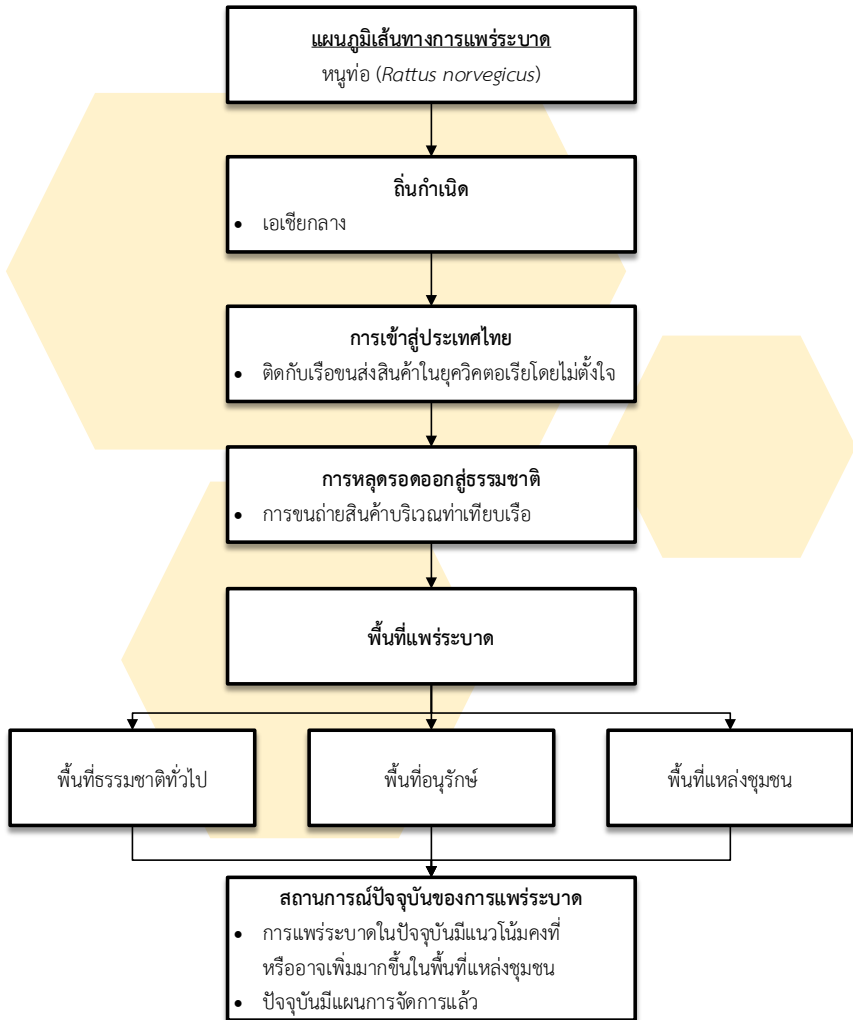
12

ชื่อไทย / ชื่อวิทยาศาสตร์ : แมงมุมแม่หมายสีน้ำตาล
(*Latrodectus geometricus*)
ลำดับความสำคัญที่ 1 ระดับคะแนน -18 คะแนน

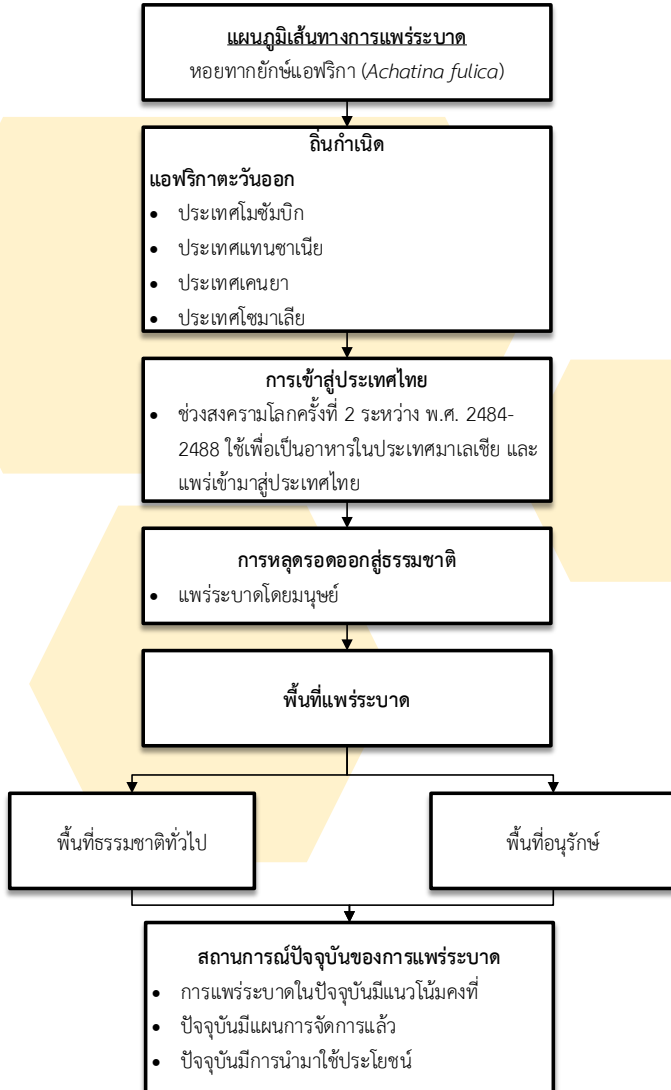
ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูงของประเทศไทย และเส้นทางการแพร่ระบาด

ชื่อไทย / ชื่อวิทยาศาสตร์ : หนูท่อ หรือหนูนอร์เวย์ (*Rattus norvegicus*)

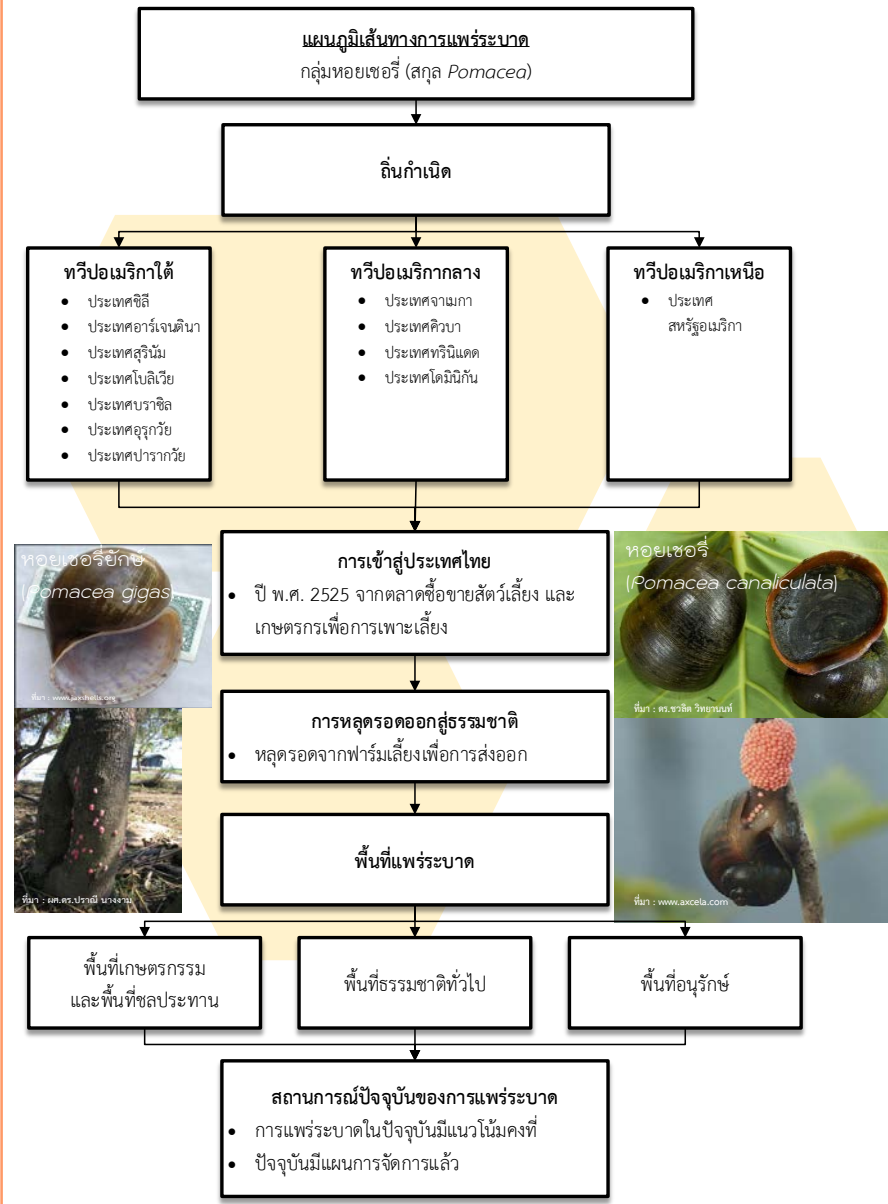
ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูงของประเทศไทย และเส้นทางการแพร่ระบาด

กลุ่มหอยเชอรี่ สกุล Pomacea

ชื่อไทย / ชื่อวิทยาศาสตร์ : หอยเชอรี่ (*Pomacea canaliculata*)

ชื่อไทย / ชื่อวิทยาศาสตร์ : หอยเชอรี่ยักษ์ (*Pomacea gigas*)

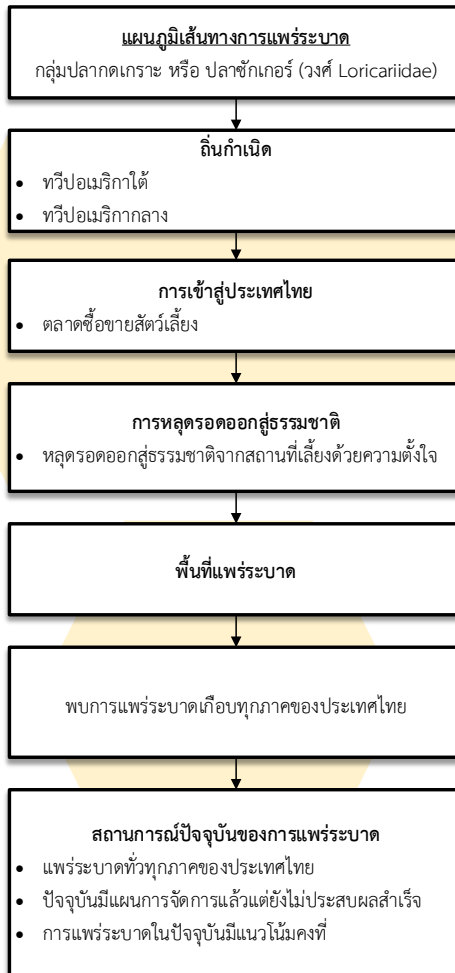
ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูงของประเทศไทย และเส้นทางการแพร่ระบาด

กลุ่มปลากดเกราะ หรือ ปลาซึกเกอร์ (วงศ์ Loricariidae)

ชื่อไทย / ชื่อวิทยาศาสตร์ : ปลากดเกราะ หรือปลาซึกเกอร์ (*Hypostomus plecostomus*)

ชื่อไทย / ชื่อวิทยาศาสตร์ : ปลากดเกราะ หรือปลาซึกเกอร์ (*Liposarcus pardalis*)

ชื่อไทย / ชื่อวิทยาศาสตร์ : ปลากดเกราะ หรือปลาซึกเกอร์ (*Pterygoplichthys* sp.)

ปลากดเกราะ หรือปลาซึกเกอร์
(*Liposarcus pardalis*)

ที่มา : ดร.ชวลิต วิทยานนท์

ปลากดเกราะ หรือปลาซึกเกอร์
(*Hypostomus plecostomus*)

ที่มา : ดร.ชวลิต วิทยานนท์

ปลากดเกราะ หรือปลาซึกเกอร์
(*Pterygoplichthys* sp.)

ที่มา : ดร. ชวลิต วิทยานนท์

กลุ่มปลาหมอเทศ (วงศ์ Cichlidae)

ชื่อไทย / ชื่อวิทยาศาสตร์ : ปลาหมอมายัน (*Cichlasoma urophthalmus*)
 ชื่อไทย / ชื่อวิทยาศาสตร์ : ปลาหมอคางดำ (*Sarotherodon melanotheron*)

ปลาหมอมายัน
 (*Cichlasoma urophthalmus*)

ที่มา : floridamuseum.ufl.edu

แผนภูมิเส้นทางการแพร่ระบาด
 กลุ่มปลาหมอเทศ (วงศ์ Cichlidae)

ถิ่นกำเนิด

- แอฟริกาตะวันตก
- ทวีปอเมริกาใต้

การเข้าสู่ประเทศไทย

ปลาหมอมายัน

- ตลาดปลาสวยงาม

ปลาหมอคางดำ

- การปรับปรุงพันธุ์เพื่อใช้เป็นปลาเศรษฐกิจ

ปลาหมอปัตเตอร์

- ตลาดปลาสวยงาม

ปลาหมอคางดำ
 (*Sarotherodon melanotheron*)

ที่มา : ดร.ชวลิต วิทยานนท์

ปลากะพงนกยูง

- ตลาดปลาสวยงาม

การหลุดรอดออกสู่ธรรมชาติ

ปลาหมอมายัน

- หลุดรอดจากฟาร์มหรือผู้ที่เลี้ยงเป็นงานอดิเรก

ปลาหมอคางดำ

- หลุดรอดจากฟาร์ม

ปลาหมอปัตเตอร์

- หลุดรอดจากผู้ที่เลี้ยงเป็นงานอดิเรก

ปลากะพงนกยูง

- หลุดรอดจากผู้ที่เลี้ยงเป็นงานอดิเรก

พื้นที่แพร่ระบาด

ปลาหมอมายัน

- จังหวัดสมุทรปราการ

ปลาหมอคางดำ

- จังหวัดสมุทรสาคร
- จังหวัดสมุทรสงคราม
- จังหวัดเพชรบุรี
- จังหวัดชุมพร
- จังหวัดระยอง

ปลาหมอปัตเตอร์

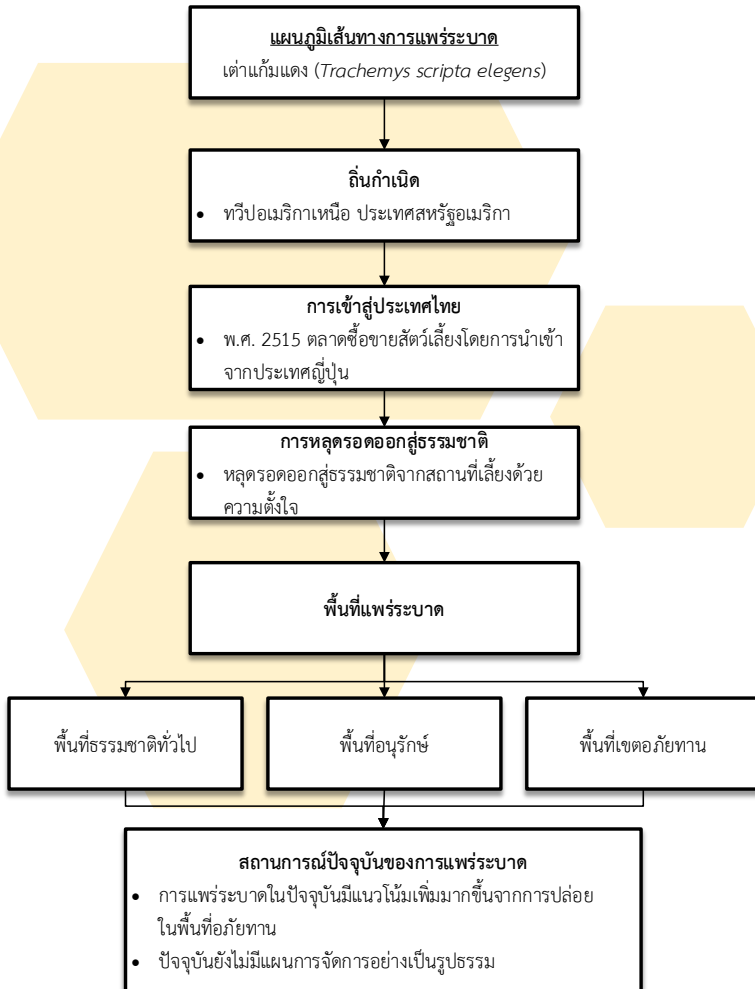
- จังหวัดกาญจนบุรี
- จังหวัดอุตรดิตถ์

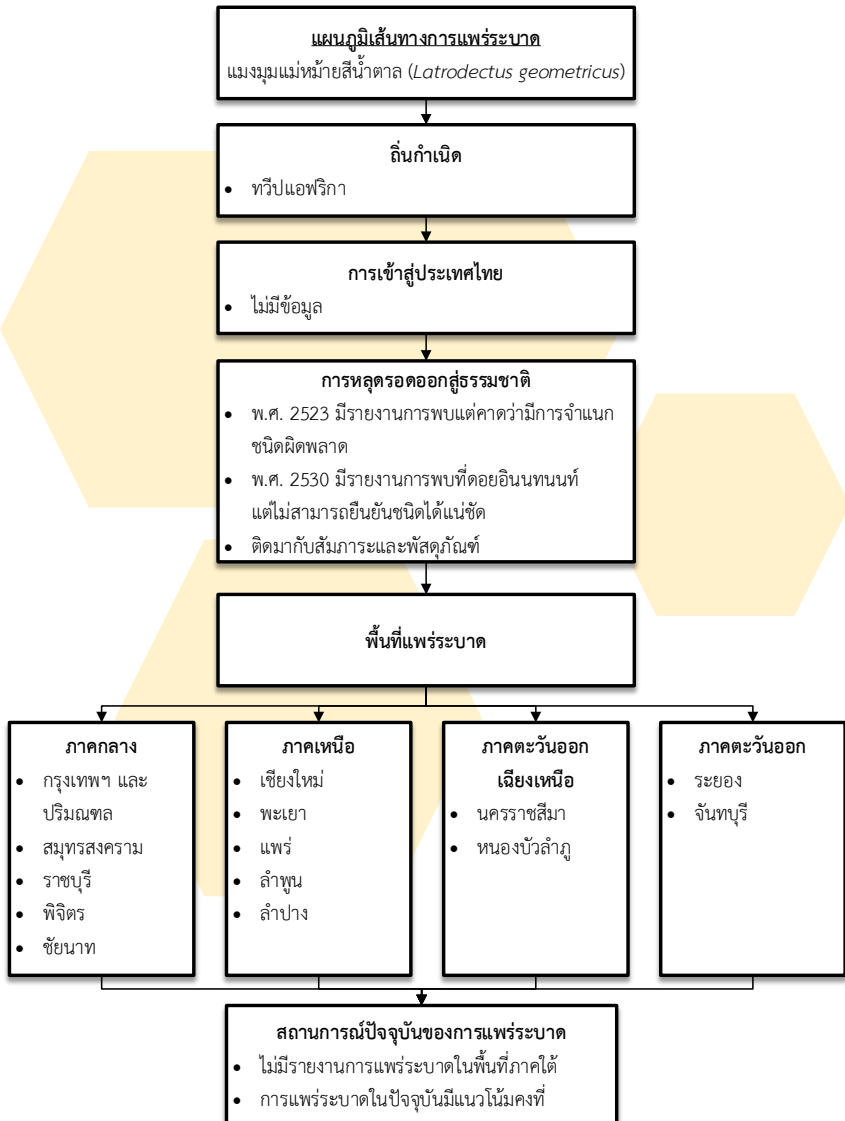
ปลากะพงนกยูง

- จังหวัดระยอง
- จังหวัดเพชรบุรี

สถานการณ์ปัจจุบันของการแพร่ระบาด

- การแพร่ระบาดในปัจจุบันมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง
- มีการจัดทำแผนการจัดการเบื้องต้นแต่ยังไม่ประสบผลสำเร็จ

ชนิดพันธุ์พืชต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูง และเส้นทางการแพร่ระบาด จำนวน 11 ชนิด

1

ชื่อไทย / ชื่อวิทยาศาสตร์ : ไมยราบยักษ์ (*Mimosa pigra*)

ลำดับความสำคัญที่ 1 ระดับคะแนน -18 คะแนน

2

ชื่อไทย / ชื่อวิทยาศาสตร์ : หญ้าขจรจบดอกเล็ก (*Pennisetum polystachion*)

ลำดับความสำคัญที่ 1 ระดับคะแนน -18 คะแนน

3

ชื่อไทย / ชื่อวิทยาศาสตร์ : หญ้าขจรจบดอกใหญ่ (*Pennisetum pedicellatum*)

ลำดับความสำคัญที่ 1 ระดับคะแนน -18 คะแนน

4

ชื่อไทย / ชื่อวิทยาศาสตร์ : หญ้าขจรจบดอกเหลือง (*Pennisetum setosum*)

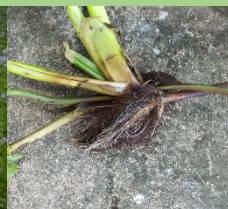
ลำดับความสำคัญที่ 1 ระดับคะแนน -18 คะแนน

ที่มา : Wikipedia.org

ที่มา : www.kuchid.org

5

ชื่อไทย / ชื่อวิทยาศาสตร์ : ผักตบชวา (*Eichhornia crassipes*)

ลำดับความสำคัญที่ 1 ระดับคะแนน -17 คะแนน

ที่มา : www.wikipedia.org

ที่มา : www.wikipedia.org

ที่มา : www.bonafidflower.wordpress.com

6

ชื่อไทย / ชื่อวิทยาศาสตร์ : สาบหมา (*Ageratina adenophora*)

ลำดับความสำคัญที่ 1 ระดับคะแนน -17 คะแนน

ที่มา : ศศ.ดร.ปราณี นางงาม

7

ชื่อไทย / ชื่อวิทยาศาสตร์ : ขี้ไก่ย่าน (*Mikania micrantha*)

ลำดับความสำคัญที่ 1 ระดับคะแนน -17 คะแนน

ที่มา : ศศ.ดร.ปราณี นางงาม

ที่มา : ศศ.ดร.ปราณี นางงาม

ที่มา : ศศ.ดร.ปราณี นางงาม

8

ชื่อไทย / ชื่อวิทยาศาสตร์ : กระถินหางกระรอก (*Prosopis juliflora*)

ลำดับความสำคัญที่ 1 ระดับคะแนน -17 คะแนน

9

ชื่อไทย / ชื่อวิทยาศาสตร์ : ฐูปฤาษี (*Typha latifolia*)

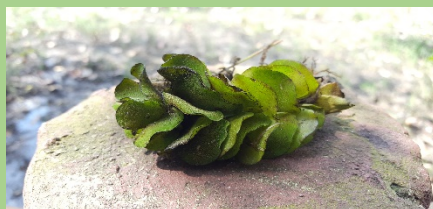
ลำดับความสำคัญที่ 1 ระดับคะแนน -16 คะแนน

10

ชื่อไทย / ชื่อวิทยาศาสตร์ : กกช้าง (*Typha angustifolia*)

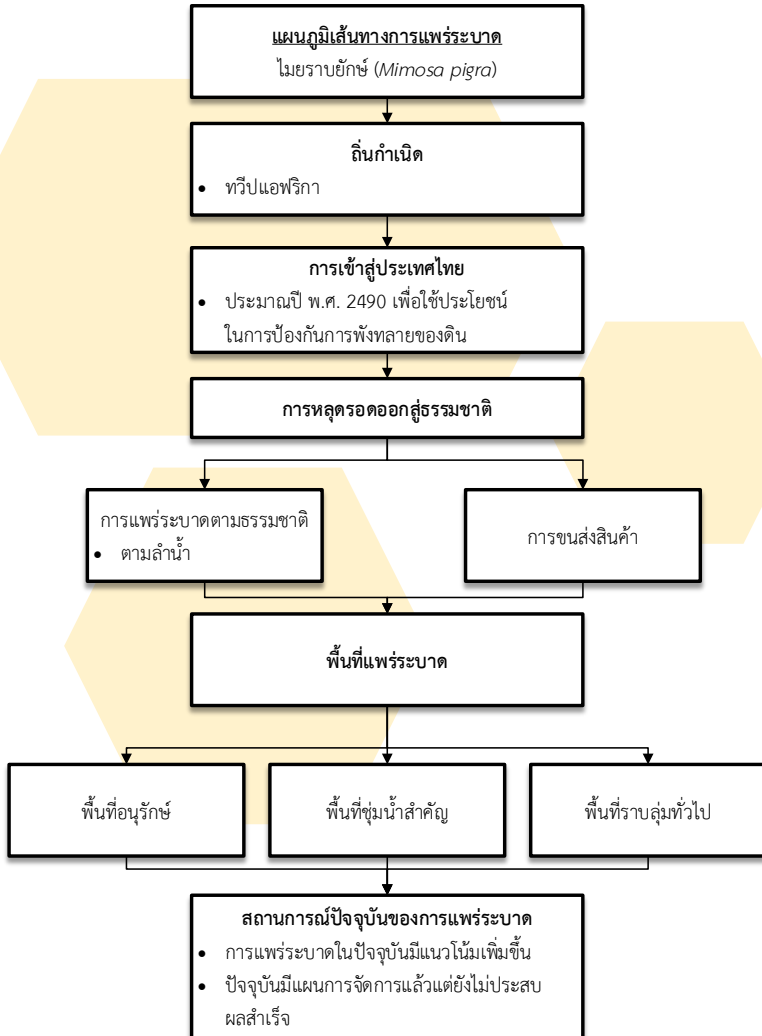
ลำดับความสำคัญที่ 1 ระดับคะแนน -16 คะแนน

11

ชื่อไทย / ชื่อวิทยาศาสตร์ : จอกหูหนูยักษ์ (*Salvinia molesta*)

ลำดับความสำคัญที่ 2 ระดับคะแนน -15 คะแนน

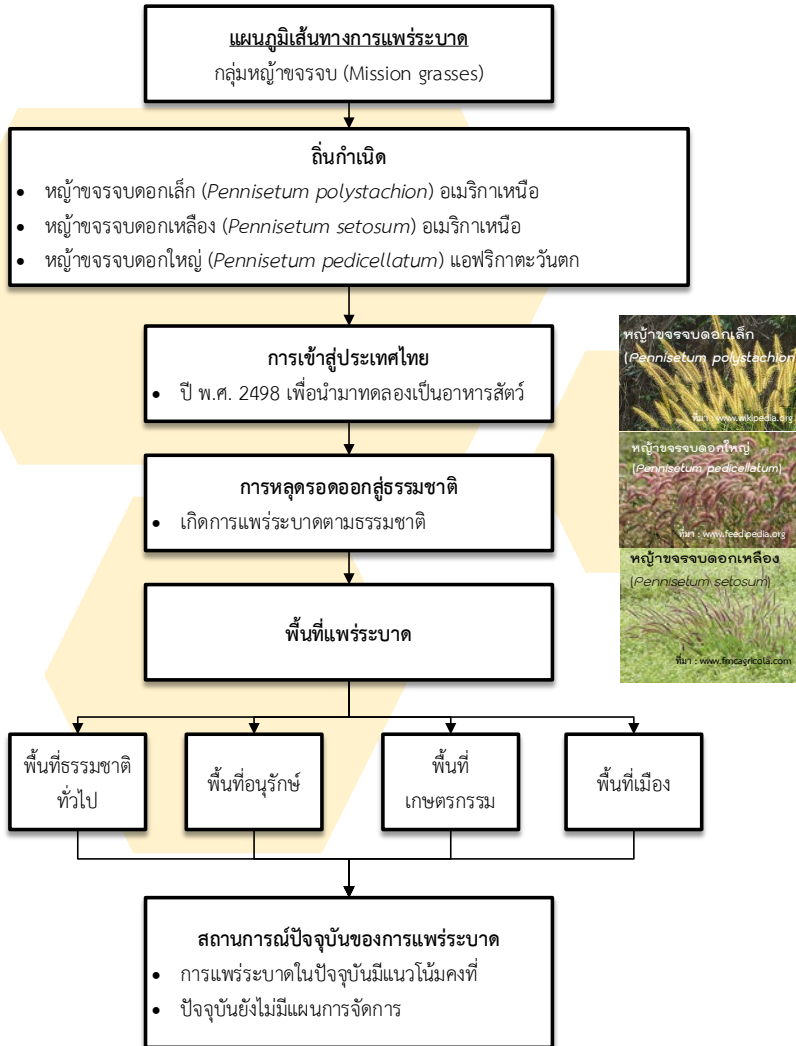

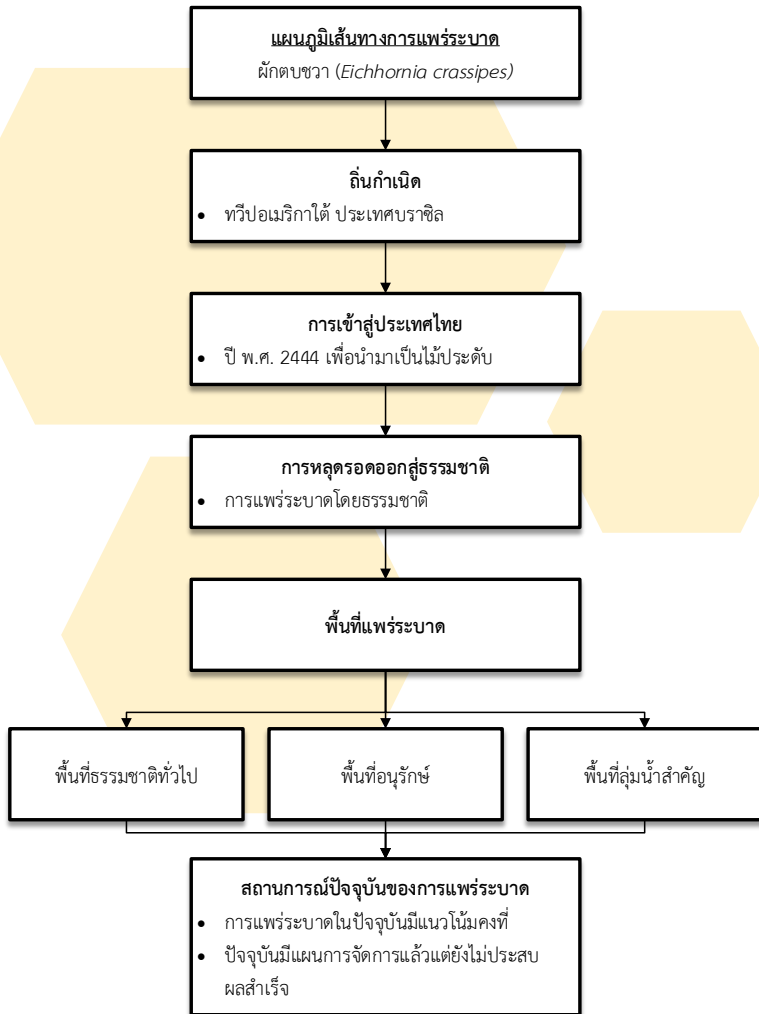
กลุ่มหญ้าจรจบ (Mission grasses)

ชื่อไทย / ชื่อวิทยาศาสตร์ : หญ้าจรจบดอกเล็ก (*Pennisetum polystachion*)

ชื่อไทย / ชื่อวิทยาศาสตร์ : หญ้าจรจบดอกใหญ่ (*Pennisetum pedicellatum*)

ชื่อไทย / ชื่อวิทยาศาสตร์ : หญ้าจรจบดอกเหลือง (*Pennisetum setosum*)

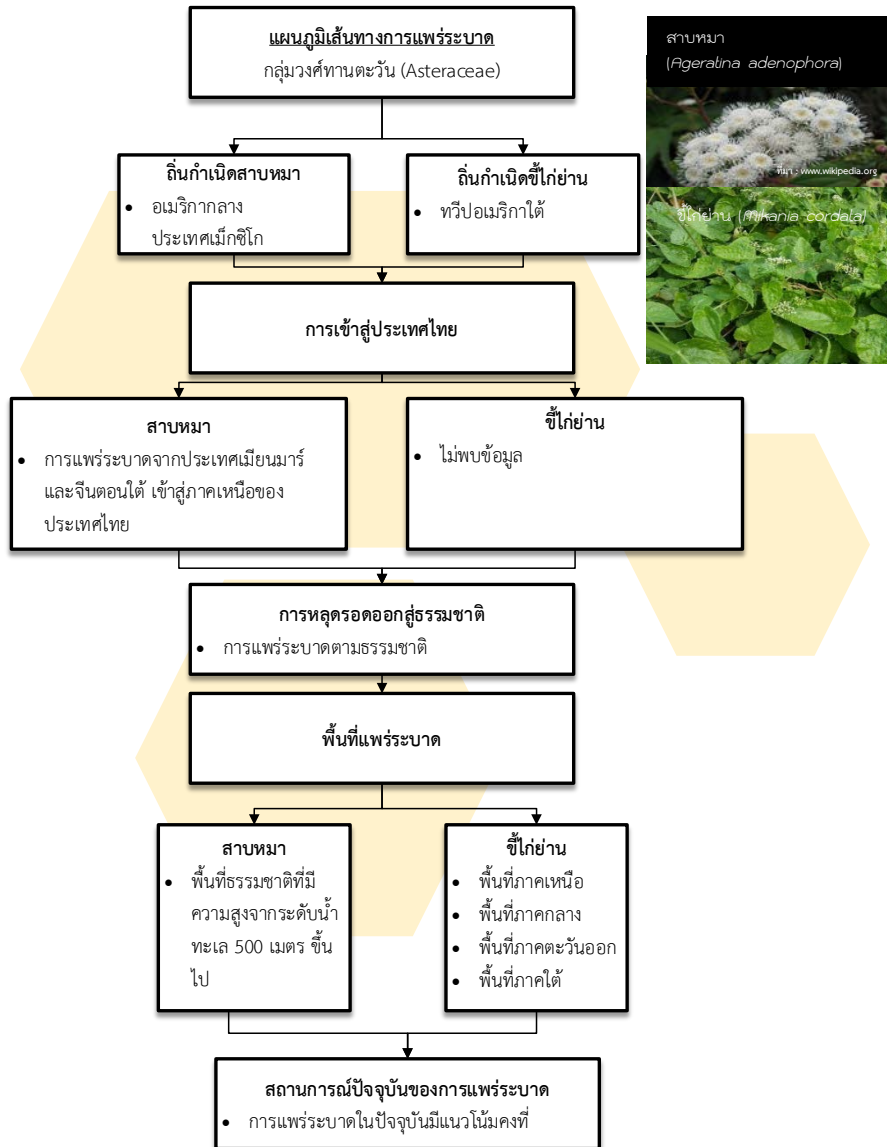

กลุ่มวงศ์ทานตะวัน (Asteraceae)

ชื่อไทย / ชื่อวิทยาศาสตร์ : สาบหมา (*Ageratina adenophora*)

ชื่อไทย / ชื่อวิทยาศาสตร์ : ชีโก่ย่าน (*Mikania micrantha*)

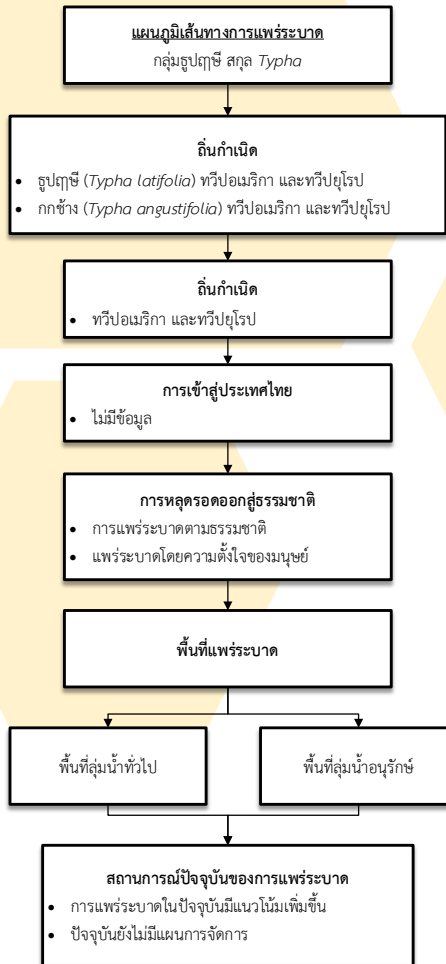

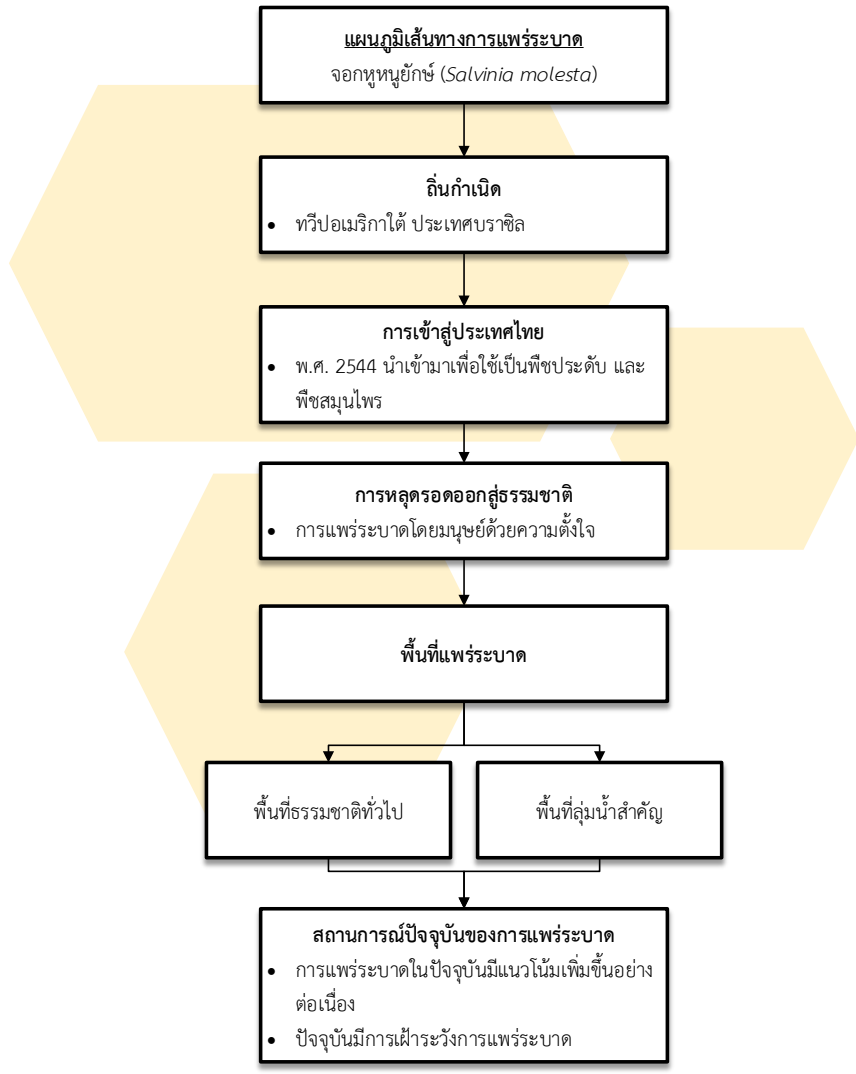

กลุ่มธูปฤาษี สกุล *Typha*

ชื่อไทย / ชื่อวิทยาศาสตร์ : กกช้าง (*Typha angustifolia*)

ชื่อไทย / ชื่อวิทยาศาสตร์ : ธูปฤาษี (*Typha latifolia*)

พื้นที่การแพร่ระบาดของชนิดพันธุ์ต่างถิ่น ที่มีลำดับความสำคัญของประเทศไทย

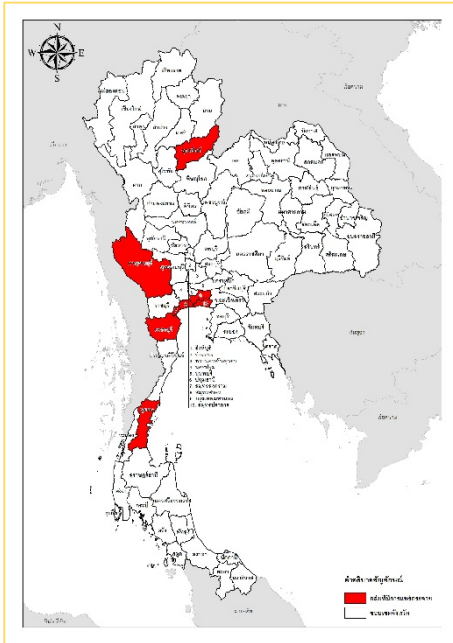
ผู้เชี่ยวชาญได้จัดกลุ่มชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูง
ออกเป็น 3 กลุ่ม และระบุพื้นที่การแพร่ระบาดเพื่อให้ทราบถึง
สถานการณ์ในปัจจุบัน โดยมีรายละเอียดแสดงดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การกำหนดกลุ่มการแพร่ระบาดตามพื้นที่ของชนิดพันธุ์ต่างถิ่น
ที่มีลำดับความสำคัญสูง

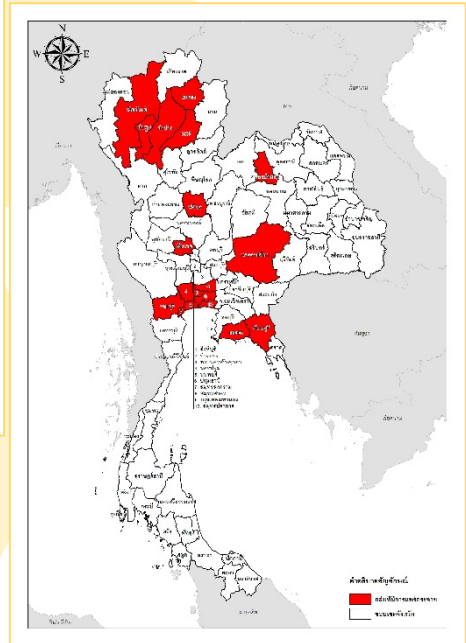
กลุ่ม	ชนิดพันธุ์
1. กลุ่มที่มีข้อมูลไม่เพียงพอ	- ไล่เดือนฝอยรากปม (<i>Meloidogyne</i> sp.)
2. กลุ่มที่แพร่ระบาดบางพื้นที่	- กลุ่มปลาหมอเทศ (วงศ์ Cichlidae) - แมงมุมแม่หมายสีน้ำตาล (<i>Latrodectus geometricus</i>) - กระถินหางกระรอก (<i>Prosopis juliflora</i>) - จอกหูหนูยักษ์ (<i>Salvinia molesta</i>)
3. กลุ่มที่แพร่ระบาดทั่วประเทศ	- หนูท่อ (<i>Rattus norvegicus</i>) - หอยทากยักษ์แอฟริกา (<i>Achatina fulica</i>) - กลุ่มปลาซีกเกอร์ (วงศ์ Loricariidae) - กลุ่มหอยเชอรี่ สกุล Pomacea - เต่าแก้มแดง (<i>Trachemys scripta elegans</i>) - ไมยราบยักษ์ (<i>Mimosa pigra</i>) - ผักตบชวา (<i>Eichhornia crassipes</i>) - กลุ่มธูปฤๅษี สกุล Typha - กลุ่มหญ้าขจรจบ (Mission grasses) - กลุ่มวงศ์ทานตะวัน (Asteraceae)

กลุ่มที่แพร่ระบาดบางพื้นที่

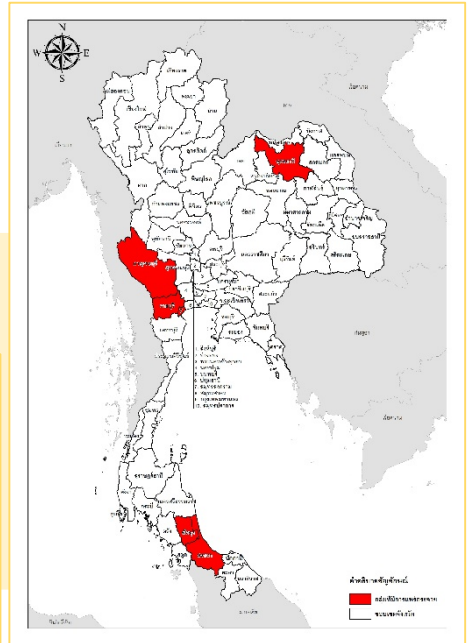
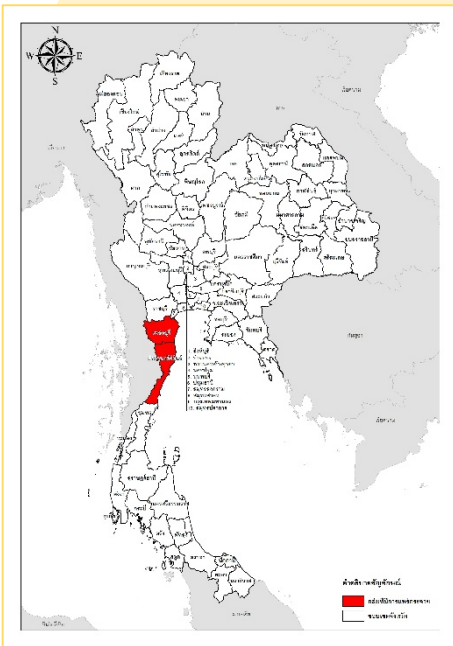
- แมงมุมแม่หมายสีน้ำตาล (*Latrodectus geometricus*)
- กลุ่มปลาหมอเทศ (วงศ์ Cichlidae) - จอกหูหนูยักษ์ (*Salvinia molesta*)
- กระถินทางกระรอก (*Prosopis juliflora*)

พื้นที่แพร่ระบาด
กลุ่มปลาหมอเทศ
(วงศ์ Cichlidae)

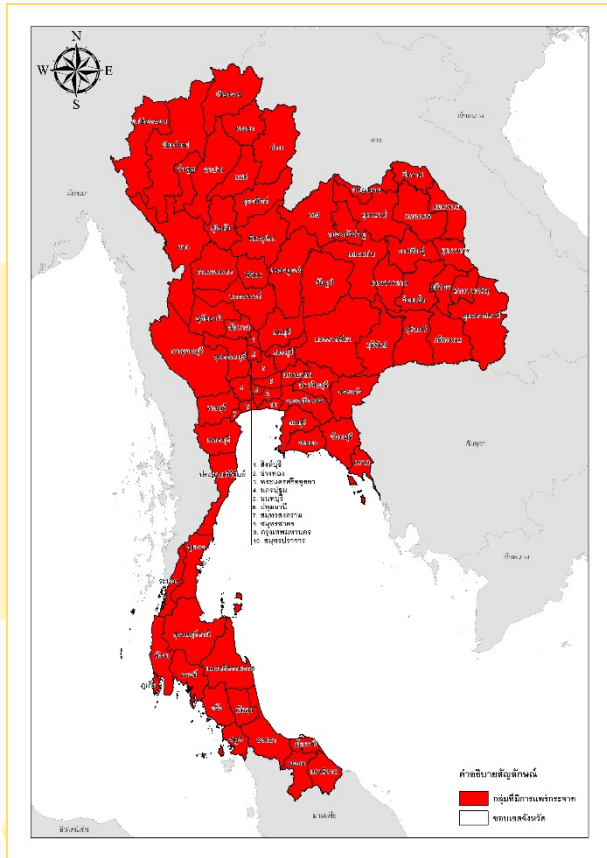

พื้นที่แพร่ระบาดแมงมุม
แม่หมายสีน้ำตาล
(*Latrodectus geometricus*)

พื้นที่แพร่ระบาด
จอกหูหนูยักษ์
(*Salvinia molesta*)

พื้นที่แพร่ระบาดกระถิน
หางกระรอก
(*Prosopis juliflora*)

กลุ่มที่แพร่ระบาดทั่วประเทศ

- หนูท่อ (*Rattus norvegicus*)
- กลุ่มปลาซึกเกอร์ไน (วงศ์ Loricariidae)
- เต่าแก้มแดง (*Trachemys scripta elegans*)
- พักตับขาว (*Eichhornia crassipes*)
- กลุ่มหญ้าจรจบ (Mission grasses)
- หอยทากยักษ์แอฟริกา (*Achatina fulca*)
- กลุ่มหอยเชอรี่ (สกุล Pomacea)
- ไมยราบยักษ์ (*Mimosa pigra*)
- กลุ่มธูปฤๅษี (สกุล Typha)
- กลุ่มวงศ์ทานตะวัน (Asteraceae)

แนวทางการควบคุมหรือกำจัดการจัดชนิตพันธุ์ต่างถิ่น ที่มีลำดับความสำคัญสูงของประเทศไทย

แนวทางการควบคุมหรือกำจัดการจัดชนิตพันธุ์ต่างถิ่นที่มีความสำคัญสูง ซึ่งได้พิจารณาจำแนกตามประเด็นปัญหาสำคัญที่พบ 4 ประเด็น ประกอบด้วย 1) การหลุดรอดและแพร่ระบาด ของชนิตพันธุ์ต่างถิ่นในพื้นที่อนุรักษและพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูงทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ 2) มีการนำเข้า/ขนส่ง/ส่งพัสดุภัณฑ์ของชนิตพันธุ์ต่างถิ่น 3) มีการซื้อขายชนิตพันธุ์ต่างถิ่นทางออนไลน์โดยการควบคุม 4) การตั้งใจปล่อยชนิตพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับสูง สู่ระบบนิเวศโดยตั้งใจหรือขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง โดยกำหนดแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

แนวทางปฏิบัติที่ 1

จัดทำทะเบียนจัดลำดับความสำคัญและกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันควบคุมกำจัดและ/หรือใช้ประโยชน์ชนิตพันธุ์ต่างถิ่นและชนิตพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานในพื้นที่อนุรักษ พื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูงและในระบบนิเวศต่าง ๆ

แนวทางปฏิบัติที่ 2

รวบรวมศัษษาวิเคราะห์ เส้นทางและ/หรือวิธีการที่สำคัญในการแพร่ระบาดของชนิตพันธุ์ต่างถิ่นที่เข้ามาในประเทศไทย การประเมินความเสี่ยงและดำเนินมาตรการในการจัดการเส้นทางและ/หรือวิธีการแพร่ระบาดนั้น

แนวทางปฏิบัติที่ 3

ส่งเสริมการศัษษาวิจัยด้านการนำชนิตพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานหรือมีแนวโน้มรุกรานไปใช้ประโยชน์

แนวทางปฏิบัติที่ 4

เผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการชนิตพันธุ์ต่างถิ่นและเสริมสร้างสมรรถนะให้กับหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนให้สามารถให้ข้อมูล ตรวจสอบ ป้องกัน เฝ้าระวัง ควบคุม และกำจัดชนิตพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน เส้นทางของการเข้ามาของชนิตพันธุ์ต่างถิ่น และการลักลอบนำเข้าชนิตพันธุ์ต่างถิ่น

ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ต้องจับตามองเป็นพิเศษ และควรมีการศึกษาเพิ่มในภายหลัง

ผู้เชี่ยวชาญได้มีการเสนอรายชื่อชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ต้องจับตามองเป็นพิเศษ และควรมีการศึกษาแนวทางการจัดการเพิ่มเติมในอนาคต รวมถึงรายชื่อชนิดพันธุ์สัตว์ที่เสนอให้มีมาตรการควบคุมเฉพาะกรณีที่อาศัยอยู่ใกล้เคียงหรือภายในระบบนิเวศที่มีความเปราะบางสูง ดังตารางที่ 6 และตารางที่ 7

ตารางที่ 6 รายชื่อชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ต้องจับตามองเป็นพิเศษ และ ควรมีการศึกษาแนวทางการจัดการเพิ่มในอนาคต

รายชื่อ

1. ปลาเทราต์สายรุ้ง (<i>Oncorhynchus mykiss</i>)	9. ผึ้งพันธุ์ (<i>Apis mellifera</i>)
2. ปลากะพงแม่น้ำไนล์ (<i>Lates niloticus</i>)	10. กลุ่มมดในวงศ์ Formicidae
3. ปลากะเบนโมโตโร (<i>Potamotrygon motoro</i>)	11. ผีเสื้อจูเลีย (<i>Julia Heliconia</i>)
4. นกพิราบ (<i>Columba livia</i>)	12. หนอนหัวดำมะพร้าว (<i>Opisina arenosella</i>)
5. นกช้อนหอยแอฟริกา (<i>Threskiornis aethiopicus</i>)	13. หนอนตัวแบนนิวกินี (<i>Platydemus manokuan</i>)
6. นกแก้วคอแหวนสีกุหลาบ (<i>Psittacula krameri</i>)	14. ผักกระฉูด (<i>Neptunia javanica</i>)
7. ตะกวดแม่น้ำไนล์ (<i>Varanus niloticus</i>)	15. กระถินเทศ หรือ ดอกคำใต้ (<i>Acacia farnesiana</i>)
8. เต่าคอมมอนสนแนบปีง (<i>Chelydra serpentina</i>)	16. สาบเสือ (<i>Chromolaena odorata</i>)

ตารางที่ 7 รายชื่อชนิดพันธุ์สัตว์ที่เสนอให้มีมาตรการควบคุมเฉพาะ กรณีที่อาศัยอยู่ใกล้เคียงหรือภายในระบบนิเวศที่มี ความเปราะบางสูง

รายชื่อ

1. แมวบ้าน (<i>Felis catus</i>)
2. สุนัขบ้าน (<i>Canis familiaris</i>)
3. โคพื้นเมือง (<i>Bos taurus</i>)

บทสรุป

สรุปผลการคัดเลือกชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูงของประเทศไทย โดยใช้เกณฑ์และระดับการให้คะแนน เพื่อจำแนกชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูง 7 ลำดับ ได้แก่ 1) ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม 2) ความสามารถในการแพร่กระจายของชนิดพันธุ์ 3) ความสามารถในการแข่งขันกับชนิดพันธุ์พื้นเมือง 4) ความรุนแรงของการก่อผลกระทบในทางลบต่อระบบนิเวศเดิม 5) การแพร่กระจายแพร่ปกคลุมพื้นที่และระบบนิเวศ 6) ระดับความยากในการจัดการ และ 7) คุณค่าการใช้ประโยชน์จากชนิดพันธุ์ต่างถิ่น และมีช่วงคะแนนตามลำดับความสำคัญ 1 – 4

ผลการรับฟังความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญนักวิชาการ นักวิจัย องค์กรอิสระ สถาบันการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 ครั้ง ได้คัดเลือกชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูงของประเทศไทยตามเกณฑ์การจำแนกระบุและจัดลำดับความสำคัญ ได้ทั้งสิ้นจำนวน 23 ชนิด แบ่งเป็นชนิดพันธุ์สัตว์ต่างถิ่นจำนวน 12 ชนิด ได้แก่ ไส้เดือนฝอยรากปม แมงมุมแม่หมายสีน้ำตาล หอยทากยักษ์แอฟริกา หอยเชอรี่ หอยเชอรี่ยักษ์ ปลากระดี่หรือปลาชุกเกอร์ ในสกุล *Hypostomus*, *Liposarcus* และ *Pterygoplichthys* ปลาหมอหางดำ ปลาหมอมาลัยเต่าแก้มแดง และหนูท่อ และชนิดพันธุ์พืชต่างถิ่น จำนวน 11 ชนิด ได้แก่ ไมยราบยักษ์ หนุ่ยขาวจรดดอกเล็ก หนุ่ยขาวจรดดอกใหญ่ หนุ่ยขาวจรดดอกเหลือง ผักตบชวา จอกหูหนูยักษ์ กระถินหางกระรอก ชีไถ่ย่าน สาบหมา กกช้าง และธูปฤาษี เป็นต้น

สำหรับชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูงของประเทศไทย ที่ได้จากการคัดเลือกโดยผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว ได้นำไปจัดทำแผนการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูง รายละเอียดแสดงในเอกสารวิชาการ “แผนการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูงของประเทศไทย”

เอกสารอ้างอิง

- ชัยณรงค์ วิทยาวงศรุจิ และคณะ. 2554. รายงานผลการวิจัย
ขั้นสุดท้าย เรื่องชนิดและการกระจายพันธุ์ของพืชต่างถิ่น
รุกรานในป่าแก่งกระจาน. ชุดโครงการวิจัยการบริหาร
จัดการความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่กลุ่มป่าแก่งกระจาน.
กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- เพ็ญใจ บุญขาว และคณะ. 2555. การแพร่ระบาดของชนิดพันธุ์สัตว์
ต่างถิ่น (Alien Fauna) ในประเทศไทย The Distribution of
Alien Fauna in Thailand. ผลงานวิจัย และรายงาน
ความก้าวหน้างานวิจัย ประจำปี 2555. กลุ่มงานวิจัยสัตว์ป่า
สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมอุทยาน แห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช.
- พงศ์เทพ สุวรรณวาริ. 2558. การสำรวจชนิดพันธุ์ต่างถิ่นในพื้นที่
เกาะช้างและหมู่เกาะใกล้เคียง จ.ตราด. มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีสุรนารี.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2559.
(ร่าง) ทะเบียนชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ควรป้องกัน ควบคุม และ
กำจัดของประเทศไทย ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2559. กระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ตามมติคณะอนุกรรมการ
อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ครั้งที่ 1/2559
และการประชุมหารือกับกรมประมงและผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง
เมื่อวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2560. กรุงเทพฯ.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2552.
มาตรการป้องกัน ควบคุม และกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่น.
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ.
28 หน้า.

สำนักวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด. 2553. **ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่น.**
กรมประมง. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. กรุงเทพฯ. 130 หน้า.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. **พระราชบัญญัติการประมง**
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560. กรมประมง. กระทรวงเกษตรและ
สหกรณ์.

ภาคผนวก

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๕๒ ซอยพหลโยธิน ๗ ถนนพหลโยธิน
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท
กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๑๗ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบทวนมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๒ เพื่อปรับปรุงมาตรการป้องกัน ควบคุม และกำจัด
ชนิดพันธุ์ต่างถิ่น

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรณนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. (ร่าง) มาตรการป้องกัน ควบคุม และกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่น (ฉบับปรับปรุง)

ด้วย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอเรื่อง ขอบทวนมติคณะรัฐมนตรี
เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๒ เพื่อปรับปรุงมาตรการป้องกัน ควบคุม และกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่น มาเพื่อ
คณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่อง
และการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๔) เรื่องที่ขอทบทวนหรือยกเว้นการปฏิบัติตามมติ
ของคณะรัฐมนตรี ระเบียบ ข้อบังคับหรือประกาศตาม (๖) ทั้งนี้ ร้องนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ)
กำกับการบริหารราชการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอ
คณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๒ เห็นชอบมาตรการป้องกัน
ควบคุม และกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่น เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติในการป้องกัน ควบคุม และกำจัด
ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นของประเทศไทย และอนุมัติให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องขยายการดำเนินงานตามกฎหมายที่มีอยู่
ให้ครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ ภายในมาตรการ รวมทั้งจัดตั้งงบประมาณประจำปี เพื่อดำเนินการตามกิจกรรม
ดังกล่าว

๑.๒ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๔ เห็นชอบแผนแม่บทบูรณาการ
จัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๖๔ โดยในยุทธศาสตร์ที่ ๒ อนุรักษ์ และฟื้นฟู
ความหลากหลายทางชีวภาพ มาตรการที่ ๓.๗ กำหนดให้มีการผลักดันการดำเนินการตามมาตรการป้องกัน
ควบคุม และกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่น ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๒ ซึ่งมาตรการดังกล่าว
มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการป้องกัน ควบคุม กำจัด ฝักร่วง และติดตามชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานที่เข้ามาแล้ว
และยังไม่ได้เข้ามาในประเทศไทยอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย มาตรการ ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) บริหารจัดการ
ชนิดพันธุ์ต่างถิ่น ๒) ป้องกัน ฝักร่วง และติดตามชนิดพันธุ์ต่างถิ่น ๓) สนับสนุนการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ
ชนิดพันธุ์ต่างถิ่น และ ๔) เผยแพร่ สร้างความตระหนักและให้ความรู้ในเรื่องของชนิดพันธุ์ต่างถิ่น รวมทั้งหมด
๑๕ แนวทางปฏิบัติ

๑.๓ แผนกลยุทธ์...

๑.๓ แผนกลยุทธ์อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ค.ศ. ๒๐๑๑ – ๒๐๒๐ และเป้าหมายไอจีที ๙ กำหนดให้ประเทศภาคีต้องจำแนก ระบุ และจัดลำดับความสำคัญของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน และเส้นทางแพร่ระบาด ควบคุม หรือกำจัดชนิดพันธุ์ที่มีลำดับความสำคัญสูง และดำเนินการจัดการเพื่อจัดการเส้นทางแพร่ระบาดเพื่อป้องกันการนำเข้าและการตั้งถิ่นฐานรุกรานภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓

๑.๔ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๐ เห็นชอบแผนปฏิบัติการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ โดยแผนปฏิบัติการฯ ดังกล่าวกำหนดมาตรการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน โดยให้มีการจำแนก ระบุ และจัดลำดับความสำคัญของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานและเส้นทางการแพร่ระบาด ควบคุมหรือกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูง

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เนื่องจากมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๒ ได้กำหนดมาตรการป้องกันควบคุม และกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่น ที่ไม่ครอบคลุมการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่น และชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงสถานภาพ ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานของประเทศไทยในปัจจุบัน และแนวทางการดำเนินการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นในระดับนานาชาติ จึงจำเป็นต้องเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว โดยเข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๔) เรื่องที่ขอทบทวนหรือยกเว้นการปฏิบัติตามมติของคณะรัฐมนตรี ระเบียบ ข้อบังคับหรือประกาศตาม (๖)

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

การปรับปรุงมาตรการป้องกัน ควบคุม และกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่น จะเป็นเครื่องมือสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติตามขั้นตอนการดำเนินงานที่เกี่ยวกับชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน จึงเห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาโดยด่วนต่อไป

๔.สาระสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

การขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๒ เพื่อปรับปรุงมาตรการป้องกัน ควบคุม และกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่น เป็นการปรับปรุงมาตรการ แนวทางปฏิบัติ และหน่วยงานที่รับผิดชอบที่มีอยู่เดิม และเพิ่มเติมแนวทางปฏิบัติสำหรับชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานที่ถูกระบุว่าเป็นชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สามารถส่งเสริมในเชิงเศรษฐกิจได้ รวมถึงการปรับปรุงทะเบียนชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ควรป้องกัน ควบคุม และกำจัดของประเทศไทย รายการที่ ๑ – ๔ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน พร้อมทั้งเพิ่มเติมแนวทางการควบคุมหรือกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูง (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒) ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๔.๑ (ร่าง) มาตรการป้องกัน ควบคุม และกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่น ประกอบด้วย ๕ มาตรการ และ ๒๒ แนวทางปฏิบัติ ดังนี้

มาตรการที่ ๑ การกำหนดนโยบาย แผน กฎหมาย และงบประมาณ สำหรับการบริหารจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่น ประกอบด้วย ๕ แนวทางปฏิบัติ

มาตรการที่ ๒ การบริหารจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่น ประกอบด้วย ๓ แนวทางปฏิบัติ

มาตรการที่ ๓ การเฝ้าระวังและติดตามชนิดพันธุ์ต่างถิ่น ประกอบด้วย ๘ แนวทางปฏิบัติ

มาตรการที่ ๔ การสนับสนุนการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับชนิดพันธุ์ต่างถิ่น ประกอบด้วย

๓ แนวทางปฏิบัติ

มาตรการ...

มาตรการที่ ๕ การเผยแพร่ สร้างความตระหนักและให้ความรู้ในเรื่องของชนิดพันธุ์ต่างถิ่น ประกอบด้วย ๓ แนวทางปฏิบัติ

๔๒ (ร่าง) ทะเบียนชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ควรป้องกัน ควบคุม และกำจัดของประเทศไทย ประกอบด้วยทะเบียนรายการ ๑ ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานแล้ว เพิ่มขึ้นจากเดิม จำนวน ๘๑ ชนิด เป็น จำนวน ๑๓๘ ชนิด โดยเป็นชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานที่มีการส่งเสริมให้ใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจจะต้องมีมาตรการป้องกันเฉพาะ จำนวน ๑๖ ชนิด

ทะเบียนรายการ ๒ ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีแนวโน้มรุกราน เพิ่มขึ้นจากเดิม จำนวน ๕๑ ชนิด เป็น จำนวน ๕๘ ชนิด โดยเป็นชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานที่มีการส่งเสริมให้ใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจจะต้องมีมาตรการป้องกันเฉพาะ จำนวน ๑๕ ชนิด

ทะเบียนรายการ ๓ ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีประวัติว่ารุกรานแล้วในประเทศอื่น แต่ยังไม่รุกรานในประเทศไทย ลดลงจากเดิม จำนวน ๔๙ ชนิด เป็น จำนวน ๔๕ ชนิด เนื่องจากมีการปรับสถานภาพชนิดพันธุ์ต่างถิ่นบางชนิดไปอยู่ในทะเบียนรายการที่ ๑ และ ๒ โดยเป็นชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานที่มีการส่งเสริมให้ใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจจะต้องมีมาตรการป้องกันเฉพาะ จำนวน ๔ ชนิด

ทะเบียนรายการ ๔ ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานที่ยังไม่เข้ามาในประเทศไทย ลดลงจากเดิม จำนวน ๘๑ ชนิด เป็น จำนวน ๘๒ ชนิด เนื่องจากพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ว่าเป็นชนิดพันธุ์ท้องถิ่นของประเทศไทย และมีการปรับสถานภาพชนิดพันธุ์ต่างถิ่นบางชนิดไปอยู่ในทะเบียนรายการ ๑ ๒ และ ๓

๔๓ (ร่าง) แนวทางการควบคุมหรือกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูง ประกอบด้วยชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูงของประเทศไทย จำแนกเป็น ชนิดพันธุ์พืชต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูง จำนวน ๑๑ ชนิด ได้แก่ ไมยราบยักษ์ หนุ่ยขจรจับดอกเล็ก หนุ่ยขจรจับดอกใหญ่ หนุ่ยขจรจับดอกเหลือง ผักตบชวา จอกหูยักษ์ กระถินหางกระรอก ชีโกย่าน ต้นสาบหมา กกช้าง และรูปาชี และชนิดพันธุ์สัตว์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูง จำนวน ๑๒ ชนิด ได้แก่ ไล่เดือนฝอยรากปม แมงมุมแม่หมายสีน้ำตาล หอยทากยักษ์แอฟริกา หอยเชอรี่ หอยเชอร์รี่ักษ์ ปลากดเกราะหรือปลาซัคเกอร์ ในสกุล *Hypostomus*, *Liposarcus* และ *Pterygoplichthys* ปลาหมอสีคางดำ ปลาหมอขี้คาง เต่าแก้วแดง และหนูท่อ โดยมี ๔ แนวทางปฏิบัติ ดังนี้

แนวทางปฏิบัติที่ ๑ จัดทำทะเบียนจัดลำดับความสำคัญและกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันควบคุมกำจัดและ/หรือใช้ประโยชน์ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นและชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานในพื้นที่อนุรักษ์พื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูงและในระบอบนิเวศต่าง ๆ

แนวทางปฏิบัติที่ ๒ รวบรวมศึกษาวิเคราะห์ เส้นทางและ/หรือวิธีการที่สำคัญในการแพร่ระบาดของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่เข้ามาในประเทศไทยการประเมินความเสี่ยง และดำเนินมาตรการในการจัดการเส้นทางและ/หรือวิธีการแพร่ระบาดนั้น

แนวทางปฏิบัติที่ ๓ ส่งเสริมการศึกษาวิจัยด้านการนำชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานหรือมีแนวโน้มรุกรานไปใช้ประโยชน์

แนวทางปฏิบัติที่ ๔ เผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นและเสริมสร้างสมรรถนะให้กับหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนให้สามารถให้ข้อมูล ตรวจสอบ ป้องกัน เฝ้าระวัง ควบคุม และกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน เส้นทาง การเข้ามาของชนิดพันธุ์ต่างถิ่น และการลักลอบนำเข้าชนิดพันธุ์ต่างถิ่น

๕. ข้อเสนอ...

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบการขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๒ เพื่อปรับปรุงมาตรการป้องกันควบคุม และกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

(สุรศักดิ์ กาญจนรัตน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โทร. ๐ ๒๒๖๕ ๖๕๖๑

โทรสาร ๐ ๒๒๖๕ ๖๕๖๑

E-mail: onep.biosafety@gmail.com

ด่วนที่สุด
ที่ นร ๐๕๐๕/๕๖๖๙

คดีหมายเลขคดี	1041
วันที่รับ	๒๖ ก.ย. ๒๕๖๑
เวลา	15:50

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

รับทราบ
๒๖
๒๖ ก.พ. ๒๕
๑๔:58

เรื่อง ขอบทวนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๒ เพื่อปรับปรุงมาตรการป้องกัน ควบคุม และกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่น

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

อ้างถึง หนังสือกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด่วนที่สุด ที่ ทส ๑๐๐๓.๔/๑๒๗ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย บัญชีสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วย

ตามที่ได้เสนอเรื่อง ขอบทวนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๒ เพื่อปรับปรุง มาตรการป้องกัน ควบคุม และกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่น ไปเพื่อดำเนินการ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการคลัง กระทรวงคมนาคม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยได้เสนอ ความเห็นไปเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย ความละเอียดปรากฏตามบัญชีสำเนาหนังสือ ที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ลงมติว่า

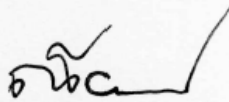
๑. เห็นชอบในหลักการตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ สำหรับภาระค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามมาตรการป้องกัน ควบคุม และกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่น ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการในลักษณะบูรณาการ โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อเสนอ ขอดังงบประมาณต่อไป ตามความเห็นของสำนักงานงบประมาณ ทั้งนี้ ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รับความเห็นของกระทรวงคมนาคม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติไปพิจารณาดำเนินการ ในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย

/๒. ...

๒. ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญกับการสร้างการรับรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับมาตรการป้องกัน ควบคุม และกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่นให้แก่สาธารณชนทราบอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะการระบุให้ชัดเจนเกี่ยวกับชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศของไทย หรือที่เป็นพาหะของโรค ก่อให้เกิดอันตราย และมีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนด้วย ทั้งนี้ ในการสร้างการรับรู้ดังกล่าวให้ดำเนินการในรูปแบบและการใช้ถ้อยคำที่ประชาชนทั่วไปเข้าใจได้ง่ายด้วย

จึงเรียนยืนยันมา ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตามบัญชีแนบท้ายทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นางณัฐจรี อนันตศิลป์)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองพัฒนายุทธศาสตร์และติดตามนโยบายพิเศษ

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๖๔๑ (นัยาน) ๑๕๓๒ (บุษกร)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๑๔๔๖ www.soc.go.th (บุษกร/อริหรา)

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ spt55@soc.go.th

ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูงของประเทศไทย และเส้นทางแพร่ระบาด

จัดพิมพ์โดย	กองจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 60/1 ซอยพิบูลวัฒนา 7 ถนนพระรามที่ 6 พญาไท กรุงเทพฯ 10400 โทร/โทรสาร 0 2265 6561	
การอ้างอิง	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม. 2561. ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูง ของประเทศไทย และเส้นทางแพร่ระบาด. กรุงเทพฯ. 50 หน้า	
พิมพ์ครั้งแรก	2561	
จำนวน	200 เล่ม	
บรรณาธิการ	จิตตินันท์ เรืองวีรยุทธ ภาณุวัตร กมุทชาติ วราภรณ์ บุรีรักษ์	นารีรัตน์ พันธุ์มณี ดลัด แสนทอง มานิสา บุพตา
รวบรวมและ เรียบเรียงข้อมูล	จากก น้อยจินดา ปราณี นางงาม สมชาย สุรวิทย์	ชลิต วิทยานนท์ วิเทศ ศรีเนตร
ประสานงาน	ปัทมา อ้นชานา	พงศักรุตม์ ธีระวัฒน์
ปกและรูปเล่ม	จากก น้อยจินดา	โอภาส ราชพิทักษ์
ออกแบบและ จัดพิมพ์	บริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริง คอนซัลแตนท์ จำกัด	

